

OMILIA A II-A LA ADORMIREA MAICII DOMNULUI¹

Sfântul Gherman al Constantinopolului

Să înceteze cuvintele neînvățate și trăsnete ale ereticilor. Să se închidă buzele lor nedrepte. *Să se bucure și să se veselească de tine toți cei ce te caută pe tine*², Născătoare de Dumnezeu, *și să zică pururea: Mărit să fie Domnul*³ de cei ce iubesc să mărească după datorie numele tău, fiindcă *gura creștinilor va cugeta dreptatea ta*⁴ și fecioria *toată ziua lauda*⁵ sfințeniei nașterii tale. Că *văzut-au săracii*⁶ bogăția *bunătății lui Dumnezeu*⁷ care a venit prin tine. Au văzut și au zis: *De mila Domnului plin este pământul*⁸. Căutat-au păcătoșii prin tine pe Dumnezeu și s-au mântuit. Au zis și aceștia: *De nu ne-ar fi ajutat nouă Cel întrupat din Fecioară, puțin de nu s-ar fi sălășluit în iadul*⁹ atotdevorator al morții cufundările sufletelor noastre. Puternic pentru mântuire este ajutorul tău, Născătoare de Dumnezeu, și nu are nevoie de un alt mijlocitor înaintea lui Dumnezeu. Căci tu ești adevărata Maică a Vieții. Tu ești frământătura plămădirii din nou a lui Adam. Tu ești izbăvirea ocărilor Evei. Aceea este maica țărânei, tu maica luminii. Aceea, maica stricăciunii, tu, pânțelele nestricăciunii. Aceea, sălășluire în moarte, tu, mutare din moarte. Aceea, picotire a pleoapelor, tu, slava neadormită a ochilor priveghetori. Fiii aceleia, întristare. Fiul tău, bucurie universală. Aceea, ca una

¹ Germanus I Constantinopolitanus, *Homilia ii in dormitionem b. Mariae* (CPG 8011, BHG 1135), PG 98, 348-357. Titlul complet al omiliei este: „Al aceluiași Cuvântul al II-lea la Sfânta Adormire a Preasfintei Stăpânei noastre Născătoarea de Dumnezeu și pururea Fecioarei Maria”. Ediție realizată în cadrul *Departamentului de valorizare a tezaurului patristic* al Mitropoliei Moldovei și Bucovinei.

² Psalmi 39, 17.

³ Psalmi 34, 27.

⁴ Psalmi 34, 28.

⁵ Psalmi 34, 28.

⁶ Psalmi 68, 33.

⁷ Romani 2, 4.

⁸ Psalmi 32, 5.

⁹ Psalmi 118, 1-2.

care era pământ, în pământ s-a întors, dar tu ne-ai născut nouă Viața și la Viață te-ai întors și ai putut și după moarte să dai oamenilor Viața. *Măreția Lui nu are sfârșit*¹⁰. Nu are sațiu cugetarea la tine, nici pagubă nu este în mutarea ta cea asemenea unui somn de viață purtător, intrând în sufletele oamenilor. Fiindcă și ocrotirea ta este vie și rugăciunea ta este viață și acoperământul tău, neîncetat. Dacă nu ai fi fost tu mai înainte nu ar mai fi nici un om duhovnicesc. Nimeni nu s-ar mai închina lui Dumnezeu în Duh¹¹. Atunci omul a devenit duhovnicesc când tu, Născătoare de Dumnezeu, ai devenit sălaș al Duhului Sfânt. Nimeni nu s-ar mai umple de cunoașterea lui Dumnezeu decât numai prin tine, Preasfântă. Nimeni nu s-ar mântui, decât numai prin tine, Maica Domnului. Nimeni nu ar mai fi liber de primejdii decât numai prin tine, Fecioară-Maică. Nimeni nu ar mai fi izbăvit decât numai prin tine, Maica lui Dumnezeu. Nimeni nu ar mai fi miluit în dar decât numai prin tine, ceea ce ai încăput pe Dumnezeu. Căci cine apără atât pe păcătoși? Cine apără într-atât pe cei neîndreptați? Căci oricine dintre cei ce pot să ne fie de ajutor, temându-se de tăierea noastră ca a smochinului din parabolă¹², ar pregeta să trimită rugăciune la Dumnezeu pentru noi, ca nu cumva rugăciunea aceuia să se arate neprimită, odată ce a fost pronunțată sentința din pricina nerodirii făgăduinței. Dar tu, având putere de maică la Dumnezeu, dai cu prisosință iertarea celor ce păcătuiesc cu prisosință. Căci nici nu este cu puțință să nu te asculte pe tine Dumnezeu, fiindcă te ascultă întru toate și pentru toate Dumnezeu ca pe o maică a Lui adevărată și fără de prihană. Pentru aceea la tine scapă pe bună dreptate tot cel necăjit. Cel bolnav de tine se lipește, cel războit este întrarmat de tine împotriva vrăjmașilor, prin *mânie și urgie și necaz și trimțtere prin îngeri nimicitori*¹³ tu îl preschimbi. Dreapta amenințare și hotărârea osândei de care suntem vrednici, tu o întorci, iubind foarte pe poporul care cheamă numele Fiului tău. Pentru aceea și poporul cel creștinesc, cercetându-și cu amănunțime ale sale, îți trimite ție cu îndrăznire rugăciuni ca să le duci la Dumnezeu. Îndrăznește să te roage pe tine fără de îndoire, preasfântă, din pricina experienței

¹⁰ Psalmi 144, 3.

¹¹ Ioan 4, 24.

¹² Luca 13, 6.

¹³ Psalmi 77, 54.

și a mulțimii bunătaților tale către noi, și să te constrângă adeseori prin rugăciuni. Cine nu te va ferică pe tine pentru unele ca acestea? Pentru vederea cea mai presus de cuget a îngerilor. Pentru izbânda străină și minunată a oamenilor, pentru primirea neamului creștinilor, pentru că ești refugiu tulburării păcătoșilor, purtată clipă de clipă pe buzele creștinilor. Căci de se poticnește creștinul, de își lovește piciorul său de piatră, îndată cheamă numele tău în ajutor. Cel ce te slăvește pe tine oare nu voiește să te slăvească pe tine neîncetat? Cine începe să te slăvească pe tine nu mai află sațiu. Căci este cu neputință să te slăvească cineva după vrednicie. Cine dorește să te mărească pe tine pururea, prin faptul că te slăvește neîncetat, primește în schimb reînnoirea datoriei. Căci datorându-ți din nou multe, nimic nu are a-ți răsplăti pentru cele datorate, și atunci înmulțește mulțumirea, precum și tu ocrotirea. Dar, fiindcă darul cel preabun sfârșit nu are, aduce mulțumire ca și la început celui ce i-a făcut binele. Dar cine nu se va minuna de acoperământul tău cel nestrămutat, de refugiul tău statornic, de rugăciunea neadormită, de izbăvirea neîncetată, de ajutorul tare, de ocrotirea neclătinată, de zidul cel nesurpat, de comoara desfătărilor, de Raiul cel fără de vină, fortăreață sigură, îngrădire puternică, turn de apărare tare, limanul celor înviforați, liniștea celor tulburați, cheazășuitoarea păcătoșilor, mângâietoarea celor deznădăjduiți, revenirea celor surghiuniți, întoarcerea celor prigoniți, sălașul celor înstrăinați, apărarea celor judecați și osândiți, binecuvântarea celor zdrobiți, roua uscăciunii sufletești, picătura care adapă iarba, *Oasele noastre*, precum este scris, *ca iarba vor odrăsli*¹⁴, Maica mielului și a păstorului, dăruitoarea cunoscută a tuturor bunătaților. Căci toate ale tale sunt străine, *toate adevărate, toate îndreptățite, dorente sunt toate și mai dulci decât mierea și fagurele*¹⁵. Căci și robii tăi le dorim pe acestea și în dorirea lor *răsplătire multă* este de la tine. *Milele tale cine le va pricepe?*¹⁶ Dar de ajuns este ție spre laudă, ceea ce ești vrednică de toată lauda, faptul de a nu mai prididi a te lăuda pe tine. Căci tu ai de la Dumnezeu marea înălțime spre laudă, căci tu ai unit cu El, prin trupul tău, pe poporul tău cel creștinesc și ceea ce era de un neam cu tine ai făcut de același chip cu dumnezeiescul

¹⁴ Isaia 66, 14.

¹⁵ Psalmi 18, 10-12.

¹⁶ Psalmi 106, 43.

Lui chip și asemănare. *Binecuvântat este numele tău pentru aceasta în veci*¹⁷. Mai înainte de soare este lumina ta. Mai înaltă decât toată făptura, cinstea ta. Mai presus de îngeri, înălțimea ta. *Mai înaltă decât cerul ești tu*¹⁸, dar și mai lată decât cerul cerurilor și decât cel de-al șaptelea cer după Sfânta Scriptură. Dar și decât al optulea, dacă se mai poate spune că este, și dincolo de acela ești, cerule. Binecuvântată ești tu în neamul neamurilor, dar s-au și binecuvântat întru tine toate neamurile pământului¹⁹. Căci nu este nici un loc în care tu să nu fii slăvită. Nici nu mai este neam din care să nu odrăslească roade prin tine lui Dumnezeu, încât și neamurile care nu te-au cunoscut pe tine în lumea aceasta, și acestea te fericesc pe tine, Fecioară. Căci atunci când Cel născut din tine va veni să judece lumea cu dreptate vor vedea și vor plânge²⁰ cei ce nu vor să te mărturisească pe tine cu credință Născătoare de Dumnezeu. Și atunci vor cunoaște de ce comoară s-au păgubit pe ei înșiși din rea-voință. Dar nouă creștinilor și celor ce te cinstesc pe tine cu credință creștinească tinde mila ocrotirii tale celei nestrămutate. Și adormirea ta noi o socotim pe bună dreptate viață și am crezut că te avem pe tine duhovnicește împreună cu noi locuitoare. Și când necazul este aproape, căutându-te pe tine, ne izbăvim. Și când iarăși este timp de bucurie, tu ești dătătoarea acesteia. Și când suntem plini de griji în toate, credem că tu petreci împreună cu noi. Căci în ce chip cel însetat aleargă la izvor, la fel aleargă către tine tot sufletul credincios arzând să se umple de ajutorul tău. Și iarăși, așa cum adierea plină de viață a vântului insuflă oamenilor miresme, tot așa suflarea oricărui creștin ortodox te poartă pe buze. Căci nu ne simțim atât răcoriți de răcoarea vântului, cât ne răcorește acoperământul numelui tău. Încât întru tine și întru Hristos se împlinește ceea ce este scris: *Răsuflarea nărilor noastre Tu ești, întru acoperământul și suflarea Ta vom fi vii*²¹. Căci ce neam de oameni, cu excepția creștinilor, a dobândit atâta slavă, bucurându-se de asemenea ajutor? Îngerii din cer se bucură de sălașurile cele cerești. Iar noi ne bucurăm cu șederile în preasfintele tale biserici. Căci dacă Templul lui Solomon odinioară închipuia cerul pe pământ, cu cât mai

¹⁷ Psalmi 71, 17.

¹⁸ Iov 11, 8.

¹⁹ Psalmi 8, 9.

²⁰ Zaharia 12, 10.

²¹ Plângeri 4, 20.

mult tu, care ai fost templu însuflețit al lui Hristos, oare nu este drept să acoperi Bisericile tale ca pe niște ceruri pământești? Stele strălucesc pe tăria cerului. Culoarele trupesti ale icoanelor tale, Maica lui Dumnezeu, fulgeră împărțirea darurilor tale către noi. Soarele și luna urmează polul unui ciclu. Fiecare casă, fiecare cetate și țară strălucește de lumina ta din lumina Celui născut din tine. Pentru aceea fericit este omul, măcar că este păcătos, fiindcă te-a aflat pe tine înrudită prin fire cu el, și s-a aflat și el însuși părtaș dumnezeieștii firi prin tine. *Fericit este* cu adevărat și bine îi este, mai degrabă *bine îi va fi*²², căci nu va lipsi ajutorul tău până în sfârșit celor vrednici. Să piară moartea de la tine, Născătoare de Dumnezeu, fiindcă ai adus viață oamenilor. Să se depărteze mormântul de tine, fiindcă te-ai făcut temelie dumnezeiască înălțimii negrăite. Să se depărteze țărâna de tine, căci te-ai făcut, Stăpână, replăsmuire celor stricați în materia lutului. Pentru aceea te mărturisim pe tine cu credință că ești cu noi amestecată. Căci dacă nu ne-am mângâia cu aceasta, s-ar stinge duhul nostru de dorul către tine. Și ne gândim cu credință că cerurile au fost întemeiate, cum s-a scris. Așa și pe tine care te-ai mutat credem să te vedem din nou împreună-petrecătoare cu noi și după plecarea ta cu trupul. Căci nu este atât de mare durerea sufletului când se smulge din trup, pe cât de dureros este să fim lipsiți de tine, cu totul fără de prihană Fecioară. Pentru aceea, precum este scris: *Trupul tău doarme, dar inima ta veghează*²³. Și chiar dacă ai primit necesitatea morții, proprie firii omenești, nu picotește, nici nu adoarme ochiul tău cel ce ne păzește pe noi.

Căci nu fără martor este mutarea ta, nici mincinoasă adormirea ta. Căci cerul spune slava celor ce au alergat atunci la tine împreună, iar pământul înfățișează adevărul despre ei, norii strigă cinstea cu care te-au slujit, îngerii vestesc străjuirea ce a fost atunci la tine. Cum au venit la tine apostolii în Ierusalim, precum și Avacum proorocul din părțile ținutului muntos într-un singur ceas fiind răpit pe nor și sprijinit de dreapta îngerească până ce a stătut în Babilonul Persiei în groapa cu lei a lui Daniil. Dar așa cum picătura vărsată în mare nimic nu adaugă mării, nici punga săracului nu deșartă comoara bogatului, tot așa nici înălțimile laudelor tale nu poate cineva să le sporească prin cuvinte. Căci tu ai prin tine

²² Psalmi 127, 2.

²³ Cântarea Cântărilor 5, 2.

însăși propria laudă, fiindcă te-ai arătat Născătoare de Dumnezeu. Nu fiindcă am auzit aceasta și singura cu urechile noastre din tâlcuirea Scripturii, nici iarăși fiindcă părinții noștri ne-au vestit nouă aceasta printr-o istorisire foarte adevărată²⁴, ai moștenit numirea de Născătoare de Dumnezeu, ci fiindcă lucrarea pe care ai lucrat-o în noi în chip adevărat și nemincinos, și ortodox și printr-o limbă slăvitoare, te adeverește pe tine Născătoare de Dumnezeu prin aceste lucruri. Și pentru aceea trupul tău primitor de Dumnezeu, dincolo de stricăciunea de moarte făcătoare, trebuia cu adevărat să nu rămână închis, ci trebuia ca mormântul să primească propria frământătură ca una care era omenească. Iar tu, la sfârșitul vieții, din viața ta trebuia să te muți la cele cerești. Trebuia ca mormântul să se arate gol de trupul tău. Dar duhul tău este nedespărțit de amestecul cu oamenii, printr-o lucrare a lui Hristos Cel născut din tine în feciorie, Dumnezeuul nostru. Căruia fie slava în veci. Amin.

Traducere de Laura Enache,
ediție de Pr. prof. dr. Dragoș Bahrim

²⁴ Psalmi 43, 1.